

Заняття №14.

Тема. Практичне заняття. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх

Суб'єкт злочину — це особа, яка досягла до вчинення злочину певного віку: 16 (загальний вік) або 14 (знижений вік) років. Вік суб'єкта злочину виконує не тільки роль критерію нижчої вікової межі, з якої можлива кримінальна відповідальність, але й є обставиною, що визначає характер і ступінь суворості покарання неповнолітніх, тобто осіб, що не досягли 18 років до вчинення злочину.

Закон передбачає вичерпний перелік видів покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітнього. Це такі основні покарання:

- штраф (застосовується лише до неповнолітніх, що мають самостійний дохід, власні кошти або майно, на яке може бути покладено стягнення);
- громадські роботи (призначаються тільки неповнолітнім від 16 до 18 років);
- виправні роботи (призначаються тільки неповнолітнім від 16 до 18 років);
- арешт (полягає у триманні неповнолітнього в умовах ізоляції в спеціально пристосованих установах і може бути призначений тільки неповнолітнім, які досягли 16 років на строк від 15 до 45 діб);
- позбавлення волі на певний строк (покарання у вигляді позбавлення волі особам, які не досягли до вчинення злочину 18-річного віку, може бути призначено на строк від 6 місяців до 10 років. Неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі, відбувають його у спеціальних виховних установах).

До неповнолітнього можуть бути застосовані й додаткові покарання у вигляді штрафу й позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю.

Певні особливості є й у призначенні покарання неповнолітнім. Спричинено це насамперед тим, що стосовно цих осіб метою покарання є виправлення, виховання та соціальна реабілітація. Суд, призначаючи покарання неповнолітньому, повинен враховувати умови його життя і виховання, вплив дорослих, рівень розвитку та інші особливості особи неповнолітнього.

Прояв принципу гуманізму щодо категорії неповнолітніх простежується і в особливостях звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Це виявляється в тому, що, по-перше, передбачається такий вид звільнення від покарання, що може застосовуватися лише до неповнолітніх — звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру; по-друге, ті види звільнення від покарання, які можуть застосовуватися і до повнолітнього, і до неповнолітнього, щодо останніх мають пільгові умови.

Неповнолітні. Які вчинили злочин до досягнення 18 років, мають пільги щодо погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості з осіб, що

вчинили злочин у віці до 18 років, допускається якщо вони довели своє виправлення зразковою поведінкою і сумлінним ставленням до праці.

Таким чином, особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх проявляються:

(Джерело: Ст. 172-174 Філіпенко Т. М., Сутковий В.Л. Основи правознавства: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2017. – 208 с.)

Питання для самоконтролю.

1. Поясніть поняття «суб'єкт злочину».
2. Назвіть види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітнього.
3. В чому полягають особливості відповідальності неповнолітніх?